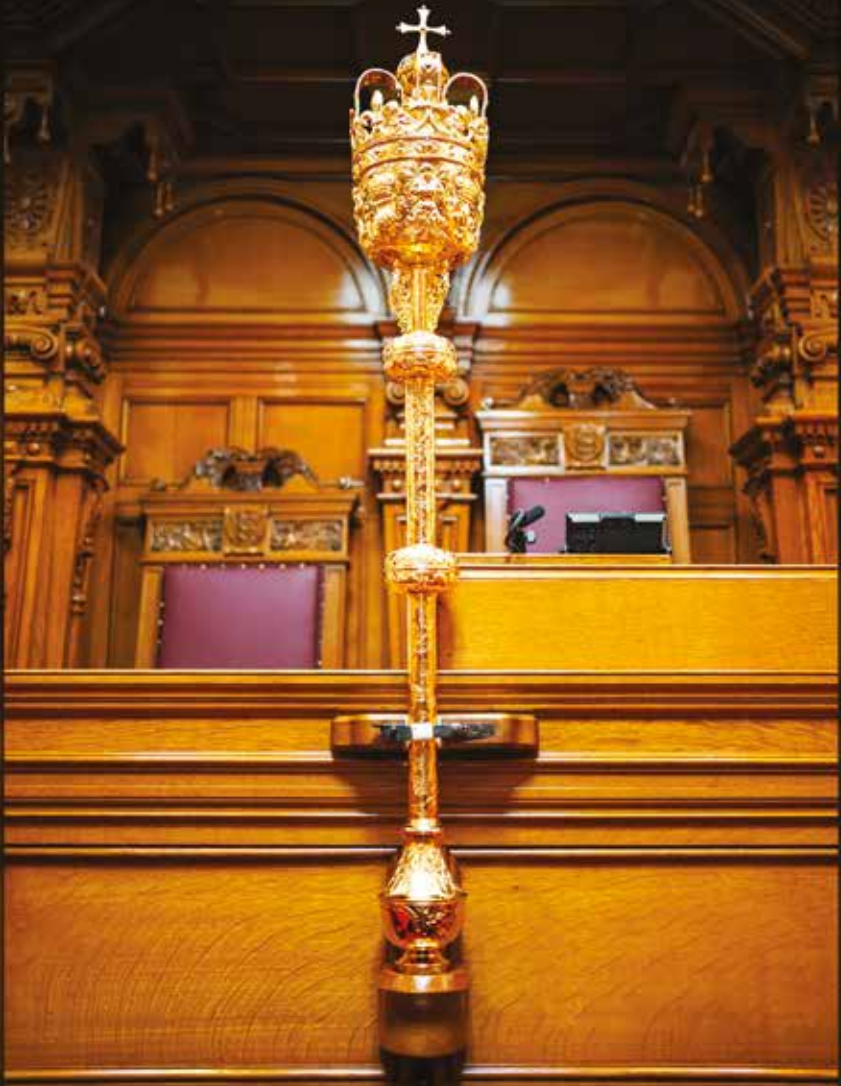

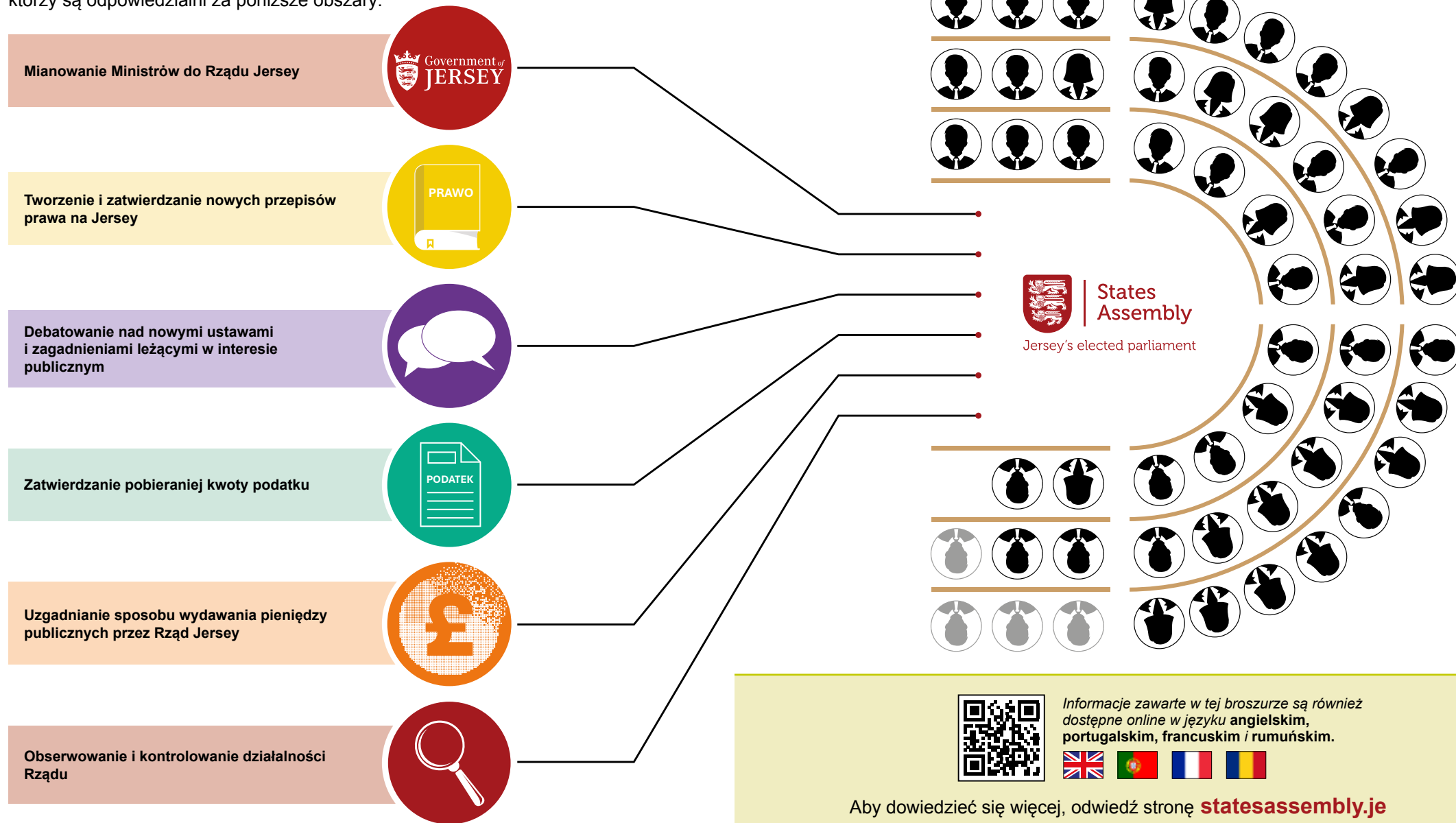
States
Assembly

*Niezbędny przewodnik po systemie
parlamentarnym na wyspie Jersey*

Czym jest Zgromadzenie Stanów?

Zgromadzenie Stanów jest wyłanianym w wyborach parlamentem Jersey, działającym w imieniu obywateli wyspy. Zgromadzenie składa się z 49 członków, którzy są odpowiedzialni za poniższe obszary:

Członkowie Zgromadzenia: politycy Jersey

Connétables / Konstable (Constables)

Każda z 12 gmin ma jednego Connétable, który jest odpowiedzialny za to, co dzieje się w jego gminie. Może to obejmować zajmowanie się sprawami mieszkańców gminy, nadzorowanie pracy policji w gminie i zarządzanie codziennymi sprawami, takimi jak wywóz śmieci, recykling, licencje dla posiadaczy psów i utrzymanie dróg w gminie. Jednak jako członkowie zgromadzenia Connétables podejmują również decyzje, które mają wpływ na całą wyspę.

W wyborach można głosować na jednego Connétable, który będzie reprezentował gminę, w której głosujący mieszka.

St. Helier

Grouville

St. Clement

St. John

St. Lawrence

St. Martin

St. Ouen

St. Peter

St. Brelade

St. Saviour

Trinity

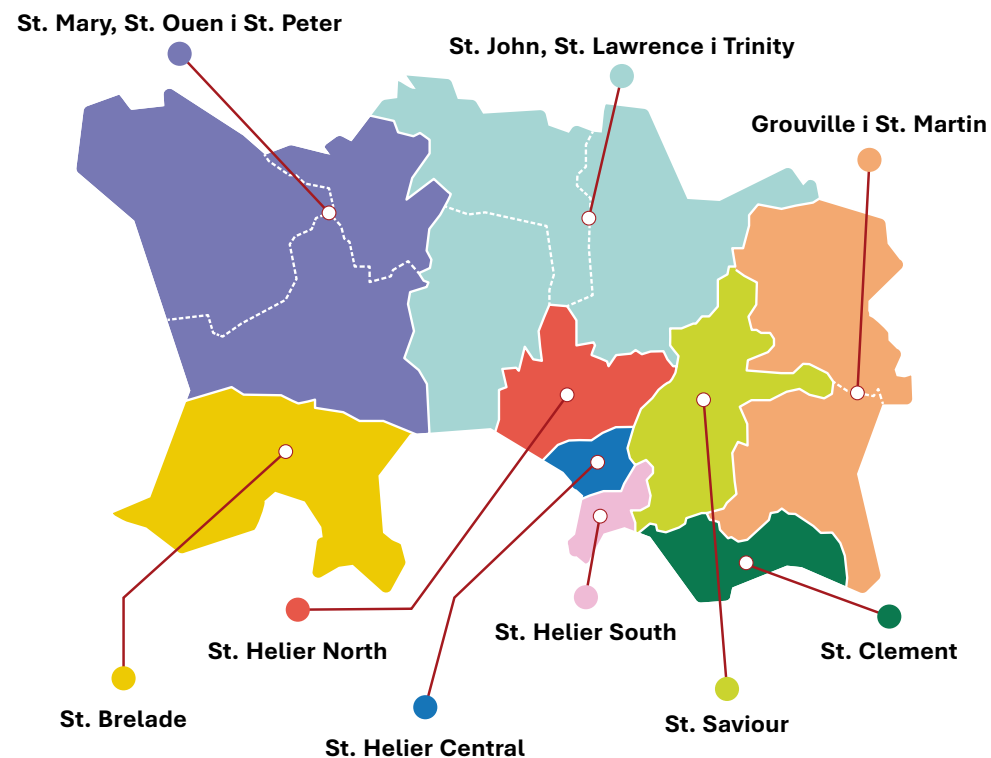

St. Mary

Deputowani (Deputies)

Na Jersey jest 37 deputowanych, z których każdy reprezentuje około 3000 mieszkańców wyspy w jednym z dziewięciu okręgów wyborczych. Mniej zaludnione gminy Jersey są łączone w okręgi wielogminne. St. Helier jest podzielone na trzy okręgi wyborcze ze względu na dużą liczbę mieszkańców.

Okręgi wyborcze mają od trzech do pięciu deputowanych w zależności od liczby mieszkańców. W wyborach można głosować na wybranych przez siebie kandydatów w swoim okręgu wyborczym.

ZNAJDŹ SWÓJ OKRĘG WYBORCZY

Jak wybierani są członkowie zgromadzenia?

Wybory na wyspie Jersey odbywają się co cztery lata. Mieszkańcy Jersey mogą kandydować w wyborach przez zgłoszenie swojej kandydatury na nowego lub ponownie wybranego członka zgromadzenia.

Kandydaci w wyborach tworzą manifesty, w których przedstawiają, co zmieniliby lub poprawili na Jersey. Następnie kandydaci organizują różnego rodzaju spotkania ze społecznością Jersey, na których dzielą się swoimi pomysłami i zasięgają opinii publicznej na temat co powinno się zmienić na Jersey. Podczas kampani wyborczej mieszkańcy wyspy mogą zadawać kandydatom pytania na spotkaniach zwanych „hustings”.

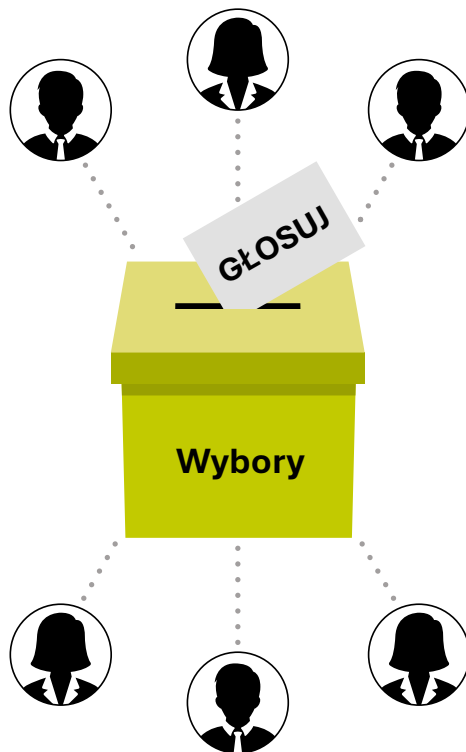
W dniu wyborów wszyscy zarejestrowani wyborcy na Jersey wybierają, kto ma ich reprezentować w Zgromadzeniu Stanów. Wyborcy wybierają swojego preferowanego kandydata na Connétable swojej gminy oraz deputowanych w swoim okręgu wyborczym.

Kandydaci z największą liczbą głosów zostają wybrani na stanowiska. Wkrótce po wyborach, wybrani zapraszani są do budynku parlamentarnego Royal Court, gdzie są oficjalnie zaprzysiężani jako członkowie Zgromadzenia Stanów.

Ostatnie wybory na Jersey odbyły się w czerwcu 2022 r., co oznacza, że następne wybory odbędą się w 2026 roku.

Mieszkańcy wyspy mogą głosować na Jersey na trzy sposoby:

- ✓ drogą pocztową;
- ✓ przed dniem wyborów, w lokalu wczesnego głosowania;
- ✓ w dniu wyborów, w lokalu wyborczym.

Zgromadzenie Stanów i Rząd Jersey

Po wyborach członkowie zgromadzenia mogą pełnić określone funkcje w rządzie lub w komitetach i panelach, w tym w jednostkach kontrolnych. Wszystkie funkcje są otwarte dla wszystkich członków, zarówno Connétables, jak i deputowanych, niezależnie od ich stażu w Zgromadzeniu Stanów.

Rząd Jersey

Na czele Rządu Jersey stoi Szeft Rządu (Chief Minister) i 12 ministrów, zwanych łącznie Radą Ministrów. Kiedy wybierane jest nowe Zgromadzenie, są to pierwsze obsadzane stanowiska. Każdy minister jest odpowiedzialny za swoje Ministerstwo, np. Dzieci i Edukacja lub Zdrowie i Opieka Społeczna. Ministrowie mogą mianować asystentów ministrów, do pomocy w ich pracy.

Zgromadzenie Stanów, w tym jednostki kontrolne

Członkowie zgromadzenia, którzy nie zasiadają w Rządzie, są znani jako członkowie pełniący funkcje niewykonawcze. Tacy członkowie zgromadzenia wspólnie tworzą panele i komitety kontrolne, które sprawdzają, kwestionują i zalecają ulepszenia do zmian proponowanych przez Rząd. Członkowie ci mogą także zasiadać w komisjach, np. w Komisji ds. Przywilejów i Procedur (która nadzoruje proces parlamentarny), Stanowej Radzie Zatrudnienia (która nadzoruje zarządzanie personelem sektora publicznego) i Komisji Planowania, (która rozstrzyga spory dotyczące wnioskowanego zagospodarowania terenu).

Izba Stanów Plan rozmieszczenia

2022-2026

Deputy Inna Gardiner
Deputy Louise Doublet
Deputy David Warr
Deputy Kristina Moore
Deputy Alex Curtis
Deputy Malcolm Ferey
Deputy Sir Philip Bailhache
Connétable Deidre Mezbourian
Connétable Mike Jackson
Connétable Philip Le Stuer
Connétable Simon Crowcroft
Deputy Mary Le Hegarat
Deputy Steve Ahier
Deputy Jonathan Renour
Deputy Philip Ozour
Deputy Karen Wilson
Deputy Max Andrews
Connétable David Johnson
Connétable Marcus Troy
Connétable Karen Shenton Stone
Connétable Mark Labej
Connétable Andy Jehan
Connétable Richard Honeycombe
Connétable Kevin Lewis
Deputy Tom Binet
Deputy Andy Howell
Deputy Hilary Jeune
Deputy Rose Binet
Deputy Carolyn Labej

Greffier of the States
Lisa Hart
Bailiff
Sir Timothy Le Cocq
Deputy Bailiff
Robert MacRae

Deputy Kirsten Morel
Deputy Helen Miles
Deputy Moz Scott
Deputy Tom Binet
Deputy Geoff Southern
Deputy Carina Alves
Deputy Catherine Curtis
Deputy Andy Howell
Deputy Tom Coles
Deputy Lyndsay Feltham
Deputy Beatriz Porée
Deputy Hilary Jeune
Deputy Sam Mézec
Deputy Raluca Kovacs
Deputy Rose Binet
Deputy Rob Ward
Deputy Montfort Tadler
Deputy Carolyn Labej
Deputy Elaine Miller
Deputy Ian Gorst
The Dean
The Very Reverend Michael Keir
Deputy Elaine Miller
Deputy Ian Gorst
The Dean
The Very Reverend Michael Keir
HE Lieutenant Governor
Vice-Admiral Jerry Kyri
Deputy Lyndon Farnham
Deputy Steve Luce
HM Attorney General
Mark Temple KC
Viscount
Advocate Mark Harris
HM Solicitor General
Matthew Jowitt KC

Co dzieje się na spotkaniach zgromadzenia?

Zgromadzenie Stanów spotyka się w Izbie Stanów co trzy tygodnie, aby omówić i przedyskutować wnioski złożone przez członków. Wnioski są poddawane debatom. Wszyscy z 49 członków mają prawo do składania wniosków.

Spotkania rozpoczynają się od pytań zadawanych ministrom przez członków zgromadzenia na temat tego, co dzieje się w ich Ministerstwach. Następnie członkowie zgromadzenia po kolei przedyskutowują wnioski wymienione w porządku obrad. Pod koniec każdej debaty członkowie zgromadzenia głosują nad kolejnymi działaniami.

Podczas głosowania nad wnioskami członkowie zgromadzenia mają trzy opcje do wyboru:

- **pour**, co oznacza „za”;
- **wstrzymać się od głosu**, jeśli nie czują się skłonni głosować za lub przeciw; lub
- **contre**, czyli „przeciw”.

Jeśli większość członków głosuje za przyjęciem wniosku, zostaje on przyjęty. Jeśli większość zagłosuje przeciw, zostaje on odrzucony. Dokumentację głosów oddanych przez członków zgromadzenia można sprawdzić na stronie internetowej Zgromadzenia Stanów.

Jak ustanawiane są przepisy Jersey?

Przepisy prawa to zasady, które obowiązują wszystkich na wyspie. Mówią nam, jak zarządzana jest wyspa oraz co powinniśmy, a czego nie powinniśmy robić. Od przepisów ruchu drogowego określających, po której stronie drogi jeździmy, po przepisy dotyczące małżeństwa, prawa Jersey są ustanawiane przez członków zgromadzenia podczas oficjalnych posiedzeń zgromadzenia.

Kiedy członkowie zgromadzenia chcą zmienić prawo, muszą przygotować raport i wniosek, aby wyjaśnić, dlaczego zgromadzenie powinno rozważyć daną kwestię.

Wniosek jest następnie składany „au Greffe”, co oznacza, że jest przedstawiany wszystkim członkom zgromadzenia, zanim zostanie przedyskutowany. W ten sposób członkowie mają czas na przemyślenie i zbadanie danej kwestii jeszcze przed debatą. Czasami członkowie mogą zdecydować się na złożenie poprawek do wniosku.

Wniosek wraz z wszelkimi poprawkami (proponowanymi zmianami) jest następnie wpisywany do porządku obrad w celu przedyskutowania go na przyszłym posiedzeniu Zgromadzenia Stanów.

Po przyjęciu nowego prawa lub zmiany prawa jest ono wysyłane do króla, który musi je zatwierdzić, zanim stanie się oficjalnym nowym prawem, którego wszyscy musimy przestrzegać.

Czym jest kontrola?

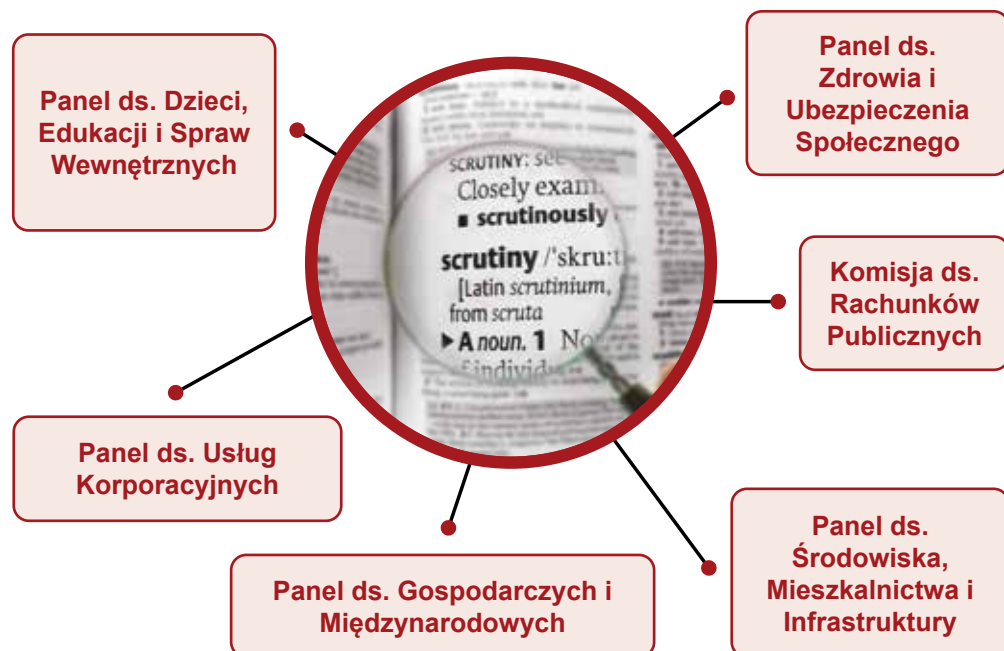
Panele kontrolne i komisja ds. rachunków publicznych (PAC) działają w imieniu Zgromadzenia Stanów. Sprawdzają i badają one pracę Rządu. Robią to poprzez przeglądanie i publikowanie raportów na tematy takie jak:

- polityka Rządu,
- proponowane nowe przepisy i zmiany w istniejących przepisach,
- praca i wydatki Rządu,
- kwestie o znaczeniu publicznym.

Rolą członków zgromadzenia w jednostkach kontrolnych jest rozliczanie ministrów rządu z ich decyzji i działań. Pomaga to ulepszyć politykę Rządu, ustawodawstwo i usługi publiczne.

Panele kontrolne i komisja ds. rachunków publicznych (PAC)

Istnieje sześć paneli kontrolnych i PAC, które badają różne obszary działania Rządu:

Przeglądy kontrolne

Panele kontrolne i Komisja ds. Rachunków Publicznych przeprowadzają przeglądy poprzez gromadzenie i analizowanie dowodów od różnych zainteresowanych stron. Wliczają się do nich Rząd, mieszkańcy wyspy i eksperci w badanej dziedzinie.

Panele wybierają tematy do przeglądu w oparciu o rządowy program prac. Identyfikują również aktualne sprawy na wyspie. Mogą zajmować się wszelkimi kwestiami leżącymi w interesie publicznym, w tym tematami sugerowanymi przez członków społeczeństwa.

Zaangażuj się

Jako członek społeczeństwa możesz podzielić się swoimi opiniami na badane tematy na kilka sposobów:

- wypełniając ankiety online;
- wysyłając e-mail na adres: scrutiny@gov.je;
- dzwoniąc pod numer: **01534 441020**.

Można również oglądać posiedzenia publiczne / słuchać posiedzeń publicznych w budynku Zgromadzenia Stanów lub w Internecie.

www.statesassembly.je/scrutiny

Niewybierani członkowie zgromadzenia i urzędnicy państwowi

W Zgromadzeniu Stanów zasiada kilku członków niewybieranych w wyborach. Niektórzy z nich mają prawo do zabierania głosu podczas posiedzeń Zgromadzenia Stanów, jednak żaden z nich nie może głosować nad wnioskami.

Zarządca Jersey (Baillif of Jersey) jest mianowany przez króla na przewodniczącego zgromadzenia. Przewodniczy on posiedzeniom zgromadzenia i dopilnowuje, żeby członkowie działali zgodnie ze stałym porządkiem zarządzenia, czyli „zasadami” Zgromadzenia Stanów. **Zastępca Zarządcy (Deputy Bailiff)** działa pod nieobecność zarządcy.

Funkcjonariusze prawa: **Prokurator Generalny (H.M. Attorney General)** i **Wiceminister Sprawiedliwości (H.M. Solicitor General)** są doradcami prawnymi zgromadzenia. Zapewniają oni wyjaśnienia i porady w zakresie prawa Jersey, aby pomóc członkom w poprowadzeniu świadomej debaty.

Dziekan Jersey (Dean of Jersey) jest przywódcą Kościoła Anglii na wyspie. Dziekan prowadzi zgromadzenie w modlitwie na początku każdego posiedzenia. Podczas debat dziekan może wygłaszać przemówienia. Członkowie zgromadzenia mogą zadawać dziekanowi pytania parlamentarne dotyczące Kościoła.

Jego Ekscelencja **Gubernator (Lieutenant-Governor)** jest osobistym przedstawicielem króla na Jersey. Gubernator tradycyjnie zabiera głos w zgromadzeniu tylko dwukrotnie; pierwszy raz po przybyciu, a potem na zakończenie pięcioletniej kadencji.

Sekretarz (Greffier) i Zastępca Sekretarza (Deputy Greffier) wspierają prace zgromadzenia i prowadzą zapisy debat i głosowań zgromadzenia. Sekretarz siedzi przy biurku przed zarządcą i zapewnia porady w sprawach i procedurach parlamentarnych.

Według prawa **Wicehrabia (Viscount)** jest urzędnikiem wykonawczym Zgromadzenia Stanów. W skrajnych okolicznościach jest on odpowiedzialny za dopilnowanie usunięcia wszelkich osób wykluczonych z Izby Stanów.

W innym przypadku wicehrabia pomaga w liczeniu głosów oddanych podczas posiedzeń Zgromadzenia Stanów i niesie buławę przed zarządcą na początku każdego posiedzenia. Wicehrabia może uczestniczyć w posiedzeniach, ale nie ma prawa zabierać głosu ani głosować. **Zastępca Wicehrabiego (Deputy Viscount)** działa pod nieobecność wicehrabiego.

Krótki słowniczek

Connétable / Konstabl (Constable): przewodniczący gminy, wybierany przez mieszkańców gminy.

Deputowany (Deputy): członek Zgromadzenia Stanów reprezentujący jeden z dziewięciu okręgów wyborczych.

Hustings: spotkanie odbywające się przed wyborami, na którym kandydaci odpowiadają na pytania zadawane przez obywateli.

Jednostki kontrolne (Scrutiny): komitety i panele prowadzone przez członków zgromadzenia pełniących funkcje niewykonawcze w celu rozliczania działań Rządu.

Kampania wyborcza (Election campaign): okres bezpośrednio poprzedzający wybory, w którym kandydaci proszą mieszkańców wyspy o poparcie i oddanie na nich głosu w dniu wyborów.

Lokal wczesnego głosowania (Pre-poll): miejsce, gdzie mieszkańcy wyspy mogą głosować w okresie poprzedzającym dzień wyborów.

Lokal wyborczy (Polling station): miejsce, gdzie mieszkańcy wyspy mogą głosować w dniu wyborów.

Manifest (Manifesto): zestaw celów i intencji, które dają członkom społeczeństwa wyobrażenie o tym, co kandydat zrobi, jeśli zostanie wybrany.

Okręg wyborczy (Constituency): istnieje dziewięć okręgów wyborczych, a każdy z nich ma mniej więcej jednego deputowanego na każde 3000 mieszkańców, dzięki czemu mieszkańcy są w równym stopniu reprezentowani w

Zgromadzeniu Stanów, bez względu na miejsce zamieszkania.

Osoba pełniąca funkcję niewykonawczą (Non-executive): członkowie zgromadzenia, którzy nie pełnią funkcji ministerialnej. Czasami określanymi jako „backbenchers”.

Osoba pełniąca funkcję wykonawczą (Executive): członkowie zgromadzenia, którzy pełnią funkcję ministerialną w ramach Rządu.

Petycja (Petition): zbiór podpisów mieszkańców wyspy popierających jakąś sprawę lub zmianę.

Poprawki (Amendments): członkowie zgromadzenia mogą zgłaszać poprawki (zmiany) do wniosków, które są następnie poddawane debacie.

Porządek obrad (Order Paper): porządek obrad Zgromadzenia Stanów. **Rząd (Government):** członkowie zgromadzenia, którzy są ministrami i nadzorują obszary odpowiedzialności Rządu.

Wniosek (Proposition): temat debaty, który jest proponowany Zgromadzeniu Stanów w celu ustanowienia lub zmiany prawa.

Wybory (Election): proces głosowania w celu wybrania osoby na stanowisko publiczne.

Zaprzysiężeni (Sworn in): nowo wybrani członkowie zgromadzenia składają przysięgę, która obejmuje obietnicę uczestniczenia we wszystkich spotkaniach zgromadzenia i przyrzeczenie wierności Koronie.

Zgromadzenie Stanów: wybierany w wyborach parlament Jersey.

**...na temat kwestii dotyczących wyspy,
które mają dla Ciebie znaczenie.**

- 1** Porozmawiaj z wybranymi przedstawicielami w ich biurach;
- 2** Podziel się swoimi opiniami na temat bieżących tematów poddawanych kontroli;
- 3** Zadzwoń lub wyślij e-mail do wybranych przedstawicieli swojego okręgu wyborczego;
- 4** Rozpocznij lub podpisz petycję dotyczącą bieżących spraw lokalnych;
- 5** Oddaj głos w wyborach dotyczących całej wyspy i lokalnej gminy.

statesassembly.je

États de Jersey

L's États d'Jèrri